

“La dansa deixarà de ser maleïda”

La ballarina i coreògrafa Sol Picó està a punt de tancar una temporada gairebé magistral. Guanyadora de dos premis Max i de tres premis de la Generalitat Valenciana per l'espectacle 'Bésame el cactus', l'artista alcoiana afincada a Barcelona es prepara ara per afrontar la temporada vinent com a companyia resident al TNC. Un escaló més en la seua ja imparable trajectòria.

Marisol, filla, t'agradaria ballar?", li va preguntar un bon dia sa mare. Marisol no s'ho va pensar dues vegades, i el que va començar com una mena de joc en què l'encara aprenenta gaudia protagonitzant totes les coreografies a les festes escolars del seu Alcoi natal s'ha convertit en una ferma i brillant trajectòria com a ballarina i coreògrafa que l'ha portat pels escenaris de tot Europa. Sol Picó, com han hagut de fer molts altres professionals valencians de la dansa, va marxar als divuit anys a Barcelona, convençuda de les seues possibilitats i decidida a fer carrera. La d'enguany ha estat, segurament, una de les temporades més reeixides per a la ballarina alcoiana. Dos premis Max com a millor intèrpret de dansa i millor coreografia, i tres premis de les arts escèniques de la Generalitat Valenciana avalen la darrera proposta de la creadora, *Bésame el cactus*, que acaba de representar-se per segona vegada a València i que ja porta més de cinquanta actuacions. Sol Picó, però, té encara molts projectes en ment, a banda de la residència al Teatre Nacional de Catalunya. El proper, titulat *Amor diesel*, s'acaba d'estrenar al Festival de Viva Cite a Sotteville les Rouen (França) i serà l'espectacle que inaugurarà la 22a edició de la Fira de Teatre de Tàrraga.

—Vostè no descansa?

—Doncs la veritat és que ha estat un any de molta feina i a aquestes altures, sincerament, ja tinc ganes que s'acabe la temporada...

—Una temporada que li ha comportat molts reconeixements. Fins a quin punt aquest èxit ha canviat o està canviant les coses?

—De moment encara no ho he notat gaire. Pel que fa a la feina habitual que tenim a la companyia, el ben cert és que ja abans que em concediren els premis teníem actuacions concertades fins al 2004. El que sí que han fet els premis, en canvi, és donar força i confiança al meu treball i, sobretot, donar-me a conèixer.

—Donar-la a conèixer sobretot a l'estat espanyol, perquè a tot Europa ja és ben coneguda... De fet, presentar el mateix espectacle de dansa contemporània dues vegades a la mateixa ciutat, com ha passat amb *Bésame el cactus* a València, no és gaire habitual per ací.

—Açò és cert, i està molt bé per a una companyia de dansa contemporània, però al mateix temps també fa una mica de pena —encara que potser no és la paraula més adequada— que tingues a les espatlles una trajectòria bastant llarga i que t'hages de donar a conèixer només per un espectacle, que, d'altra banda, no és res de l'altre món.

—Res de l'altre món? És una qüestió de modèstia?

—[Mentre s'aguanta el riure.] No, no és això. El que passa és que no m'agrada que es faça tant de bombo de les coses perquè al final acaben creant-se falses expectatives.

—I què té *Bésame el cactus* perquè a vostè li sembla “res de l'altre món” i al públic i a la crítica els agrada tant?

—*Bésame el cactus* és una excusa per parlar de la por, del risc, de les dificultats que tenim per enfrontar-nos amb les pors de la vida i de com ho fem. Al cap i a la fi, del que es tracta és de riure's una mica de les coses més tràgiques. És un solo amb una certa gràcia, que em permet molta llibertat de moviments, però supose que, en el fons, l'èxit d'aquesta obra, el dona la

**“De vegades,
en dansa
contemporània
no és necessari
entendre res.
L’important
és que t’arribe
alguna cosa,
eixir del teatre
diferent de com
hi has entrat”**

unió de diverses circumstàncies. Potser l’any passat no es van produir gaires espectacles de dansa, i de sobte, s’ha convertit en el muntatge de la temporada. Però jo crec que tinc altres treballs més interessants.

—Quins, per exemple?

—Per a mi, en *Razona la vaca* [1996], que va ser el meu primer treball, és on l’essència Sol Picó es fa més present i més potent. Era el típic espectacle que estimaves molt o que odiaves molt, creava molts contrastos. És clar que per això mateix supose que no va qual·lar tant entre el públic.

—Potser és que els espectacles de dansa contemporània, com també passa amb alguns muntatges teatrals i amb alguns corrents de la pintura actual, de vegades es fan difícils d’entendre?

—Jo crec que estem tots massa habituats a rebre la informació completament mastegada. La televisió, per exemple, ha tingut un paper molt important en això. Aleshores, de sobte, llenguatges com el de la pintura o el de la dansa contemporània, que són més abstractes, ens fan més por, ens semblen més llunyans. Però és el que sempre dic, que hi ha llocs a quasi tot Europa on vas un dilluns a fer un espectacle i els teatres estan pràctica-

ment plens, i la gent mai no es pregunta sobre l’argument de l’espectacle o què li han volgut explicar.

—És un problema d’educació?

—El cert és que respecte de la dansa, ací hi ha poca tradició, i portem relativament poc temps fent dansa professional i potent que no siga la de Nacho Duato o algun altre famós. I el que costa d’entendre és, precisament, que de vegades no és necessari comprendre res. És més important sentir. La dansa ve del ventre, de les vísceres, i està bé conceptualitzar-la i donar-li un missatge, però l’important és que, al públic, li arribe alguna cosa, que isca del teatre diferent de com hi ha entrat.

—I com creu que eixirà el públic després de veure el seu nou espectacle, *Amor diesel*?

—Doncs no en tinc ni idea! És una bogeria de les grosses. Tres màquines excavadores gegants i molts artefactes.

—Un espectacle industrial?

—Bé, en realitat parla de l’amor entre la màquina i la dona. Amor de màquina, en podríem dir [amb una certa ironia]. És un treball de laboratori que he fet juntament amb la companyia La Viuda, amb qui ja havia col·laborat en altres muntatges com *DVA (Dudoso Valor Artístico)*, i naix de la idea de treure la dansa al carrer. No de portar els espectacles de sala al carrer, sinó de crear muntatges de dansa específicament per al carrer.

—En algun aspecte, aquesta manera de fer li ha valgut l’etiqueta de transgressora?

—I ara què dic...? Això de la transgressió en realitat és molt relatiu. El fet que sempre vaja de negre, per exemple, per a algunes persones serà molt transgressor, i per a unes altres serà la cosa més normal del món. Potser, tot i que avui dia ja està tot inventat, he entrat en una línia de treball que no troba molts referents semblants i per això diuen que és innovador i transgressor. Doncs em sembla molt bé.

—És més transgressora com a coreògrafa o com a ballarina? Com se sent més realitzada?

—En realitat són facetes absolutament complementàries però molt diferents. La veritat és que és ara, sobretot després de la confiança que m’ha donat el premi, quan he començat a agafar el gustet a la coreografia.

—Ha anat evolucionant la seua manera d’entendre la dansa en els gairebé deu anys que porta damunt dels escenaris?

—Jo crec que ja des del principi vaig posar damunt de la taula el que volia fer. Tenia molt clar per on volia anar i no preocupar-me per etiquetes ni pel públic ni per res. Si agrada, bé, i si no [realment, amb poca convicció] ja em dedicaré al macramé.

—I què és el que volia fer, cap on volia anar?

—Sobretot volia, i encara vull, fer gaudir a la gent, que la gent s’ho passe bé. Mai no he volgut ballar només per a mi. La investigació m’agrada, m’encanta, i em sembla fonamental, però el fet de ser dalt d’un escenari intentant arribar a la gent em sembla el més important en aquest ofici meu.

—Potser per aquesta voluntat d’arribar al públic ha preferit el llenguatge contemporani, tot i que es va graduar en dansa clàssica i espanyola.

—El que li passa, a la dansa contemporània, és que dona més llibertat al creador per fusionar coses, per barrejar arts, per donar més marxa als espectacles. Per tant, permet una comunicació amb el públic més fluida. Pel que fa a moviments també té més llibertat, menys regles.

—Per poder realitzar els seus projectes va haver de marxar d’Alcoi, tal com han hagut de fer molts dels professionals de la dansa.

—Aquesta és la polèmica de sempre. Evidentment, cada cop es fan més coses, la dansa té cada vegada més eixides, cada vegada es fan propostes més interessants i el públic comença a acostumar-se al llenguatge contemporani. Però encara estem en un camí que pràcticament acaba de començar. Per això molta gent ha de marxar fora, tot i que deixar les arrels pròpies, d’alguna manera, també és una forma de veure coses noves, de descobrir noves experiències.

—S'obliden els orígens després de tants anys rodant pel món?

—Per a res. Professionalment em sent molt a gust a Barcelona. És una ciutat amb molta vida, que m'ofereix moltes coses i que m'ha donat moltes oportunitats, tot i que de vegades, ho he d'admetre, és asfixiant. Així i tot, trobe a faltar Alcoi. I no descarte, un dia o un altre, muntar-me allà el meu teatret [deixa anar un somriure] i convidar tots els meus amics.

—Quan la dansa deixarà de ser la germana pobra del teatre?

—Pobriua, la dansa! En realitat, nosaltres, els ballarins, també tenim molta responsabilitat en contribuir a què això s'acabe. No podem deixar que la cosa decaiga. És qüestió de tindre força i de continuar treballant.

—És aquesta la llegenda negra que encara arrossega la dansa?

—Sí, efectivament. Però deixarà de ser-ho, deixarà de ser maleïda per convertir-se en la bomba!

—Al mes de setembre el Teatre Nacional de Catalunya inicia un projecte per promocionar la dansa i la companyia Sol Picó serà la primera companyia resident. Pot començar aquí l'autèntica explosió de la dansa?

—Doncs, de moment encara no ho sabem, perquè no hem començat, però estic molt il·lusionada. Que un teatre nacional, amb un cert aspecte de teatre conservador com és el TNC, vulga donar cabuda a la dansa i que a més m'hagen cridat precisament a mi, em sembla fantàstic, clar.

—Què comporta ser companyia resident del TNC?

—En principi, ser companyia resident vol dir que et proporcionen un espai físic en el mateix teatre. Els avantatges que tens, entre altres, és que ets com de la casa, que estàs en contacte amb tot el que fan allà i, per descomptat, que pots preparar un projecte amb gran tranquil·litat. Així doncs, sembla molt interessant, sobretot perquè no m'hauré de trencar el cap pensant què faré l'any que ve.

—Com serà el projecte que prepararà?

—Es presentará al final de maig de 2003 i es dirà, segurament, *La mujer manca o Barbie Superstar*.

Després d'un xicotet descans, Sol Picó reprendrà a l'agost la gira de *Besame el cactus* per Finlàndia, Alemanya, França, Irlanda... I presentará a Tàrrrega el nou espectacle, *Amor diesel*.

—...?

—Sí, és un projecte que encara està elaborant-se, però així, a grans trets, és un espectacle on l'excusa inicial és la dona. Però la dona en totes les seues facetes, sobretot les més divertides, les més iròniques i també les més tragicòmiques.

—El fet que el TNC s'haja decidit a convidar per primera vegada una companyia de dansa vol dir que les institucions estan començant a preocupar-se més per la dansa o és simplement una operació de maquillatge?

—[Després de pensar-s'ho molt.] Jo crec que, efectivament, hi ha una mica de preocupació de les institucions, o potser tot és una manera de fer-nos callar, als professionals, que portem tant de temps reivindicant la nostra feina. Però el cert és que un país es medeix molt per la seua cultura, i la dansa, vulguem o no, forma part d'aquesta cultura. Tot això, que quede clar, ho dic de bon rotllo, i el fet que el Nacional haja fet això, és una bona notícia. Ara bé, també és cert que després de la proposta del Nacional, de sobte, han aparegut altres teatres oferint residències per a companyies de dansa. Això, per a mi, sí que és una proposta de maquillatge descarada.

—Quins són aquests teatres?

—No ho sé. L'únic que sé és que hi ha tot un conjunt de teatres per tot Catalunya que s'han apuntat al carro de la dansa. Això sí, d'una manera molt poc clara.

—Considera que establir residències és la millor manera d'apostar per la dansa?

—Les residències poden arribar a ser una molt bona idea. El fet que una companyia tinga durant dos anys un mateix espai, unes oficines on treballar sense haver de preocupar-se si podrà pagar o no el lloguer, un lloc que pugui facilitar-li coproduccions, contactes amb altres companyies... És el que nosaltres hem estat demanant tota la vida!

—Per cert, quanta gent integra la companyia Sol Picó?

—La companyia...? Bé, en realitat som jo i la mànager, Pia Mazuela. Les dos som el nucli central i l'ànima de la companyia.

—I era necessària la infraestructura d'una companyia...?

—Doncs la veritat és que sí. Perquè... No ho sé. Potser perquè la companyia és grata.

Rosanna Melià